

Bože słowo za nas

Jezus Chrystus praji:

Ja sym puć a wěrnosc a žiwjenje; nchtó njeprjindže k Wótcej, chiba přez mje. Jana 14,6

Čłowjek móže na wšelake wašnje přez žiwjenje hić. Wón móže so přez žiwjenje ćerić dać kaž runje přindže a sebi žaných mysłow woswojim žiwjenju nječinić. Wón móže sebi dobre, spokojne žiwjenje činić (abo to znajmjeńša spytać) přez nahromadženje bohatstwa a to jako zaměr swogeho žiwjenja wobhladować. Wón móže sebi wšelake druge zaměry w žiwjenju stajić a spytać je zwoprawdźić. To wšo je móžne, a čłowjekojso so tež po tym maja. Za křescana pak njemóže to najwažniši zaměr w žiwjenju być. Křescenjo maja nadźiju na Bože kralestwo a chcedza na kóncu žiwjenskeho puća wěcnje pola Boha być.

Jezus Chrystus nětko praji: Ja sym puć a wěrnosc a žiwjenje; nchtó njeprjindže k Wótcej, chiba přez mje.

Jezus je potajkim puć, kotryž k Bohu wjedže. Wón je tón jenički puć. Nimo njeho njeje žanoho druhého puća k zbóžnosći; žadyn druhu wumóžer. Nimo Jezusa Chrystusa njeprjindžeš k Bohu. To wědžo, dźeržmy so ke Chrystusej a wěrmu do njeho.

Jezus je prawy puć, dokelž je zdobom wěrnosc. Wón jako jenički Boha woprawdže znaje; wšak přindže wot Boha - haj, je Boži syn!

Tak móže jenož wón nam zjewić, što Bóh woprawdže je. Jenož Chrystus móže nam prajić, kak Bóh woprawdže k nam steji; zo wón nas lubuje a so nad nami smili. Wěrnosc, kotruž nam Jezus připowěda, je powěsć wo našim wumóženju, kotraž je Bóh do skutka stajil. To spóznašwi připowě-

damy tutu prawdosc dale a skedźbnimy druhich na tutu wěrnosc, zo bychy tež woni prawy puć (a to je Jezus Chrystus) namakali.

Jezus je prawy puć, dokelž je zdobom žiwjenje. Žiwjenje je Jezus Chrystus tohodla, dokelž njeje w smjerći wostał, ale je smjerć přewinył. Nětko plaći: Štóz so k njemu dźerži, so jemu dowěri, tomu wón wěcnje žiwjenje da. To rěka: Štóz do Chrystusa wěri, ma zhromadnosć z Bohom tež potom, hdyž dyrbi tutón swět wopuścić. Haj, Jezus ma prawje, hdyž praji: "Nchtó njeprjindže k Wótcej, chiba přez mje."

Luther je to w jednym předomwanju takle prajił: "Štóz na tutym puću njeńdže, tón dyrbi so zabłudzić. Štóz tutu wěrnosc nima, dyrbi lžeć a jebać. Štóz tute žiwjenje nima, tón dyrbi wumrěć. Tak: Bjez Chrystusa přindže každy do hele a k čertej."

Dowěra do Chrystusa nam w našim žiwjenju pomha. Je to kaž swěca w čěmnym dole problemow našeho žiwjenja, kiž nam puć pokazuje a nadźiju dawa. Tohodla so ke Chrystusej dźeržimy a so za jeho wolu prašamy. "Što by Jezus k temu prajił", to dyrbjało stajnje naše prašenje być.

Wězo njeje wotmołwa na tute prašenje přeco lochka. Ale móžemy tu wot druhich wuknyć a z nimi hromadže so prašeć, kak móžemy po woli našeho Knjeza žiwi być.

Njech so to tež w přichodže wšudžom tam stanje, hdžež je křescanska wosada zhromadžena.

S. Albert

Bože wotkazanje Njeswaćidło

Česćownosc před chłěbom

Wšitko započa so z tym, zo nawučimje wowka, dołho předy hač móžach čitać a pisać: "Chlěb je Boži dar" a "Štóz sej chlěb njewaji, toho strafuje Bóh." Hdyž sej dopoždnja na dworje w pěsku hrajkach, buch hlódny. Potom dźež do kuchnje k wowce a wona namaza mi wulku skibu ze šmałcom, butru abo twarohom, kotraž bě wulka kaž mužaca ruka. Smědžach jej prajić, što chcu na nju měć. Jeli wona wosebje derje ze mnu mjenješe, nasadzi na twaroh butrowe kaponki. Hdyž přindžež ze skibu na dwór, nahromadziču so wokoło mje konkurenca. Pos hladaše proso na mnje, kóčka šmóraše so wokoło mojeju nohow, a jeli prosata na dworje behachu, wobkedźbowachu mje ze zawisću. Tola ja wědžach: "Chlěb je Boži dar", a dźeržach jón cykle kruće. Jeli mi přejara na šiju lažachu, zalěznych na štwórtu štelku rěbla, kotryž při bróžni steješe, bjakach jazyk na psa a prosata a jědžach z wulkim lóštom swoju skibu.

Jónu pak šnapny mi tola chrobłe prosatko moju skibu z ruki a čekny ze swojej dobyt-wu. Mi běše na pľakanje, a wuskoržich so wowce, zo njeběch dosć kedźbować a što drje Bóh tón Knjez k tomu rjeknje.

Wowka pak mje změrowa a wujasni mi, zo je tež zwěrjata Bóh stworił a zo rozdźěl k čłowjekam ani tajki wulki njeje. Potajkim, w tutym padže je so Bóh tón Knjez wěsće posměwknul, hdyž je mi mały chrobolak chlěb z ruki pokradnul. Jeli pak dźečo kruch chlěba přeć čisnje, dokelž jemu njesłodži, potom je to hrěch. Tež za čas mojeho dźěcatstwa wumrěchu ludžo w druhich krajach, dokelž njemějachu dosć chlěba abo rajsa k jědźi. Tole powědaše mi wowka přeco zaso a kak dyrbymy za každy kruch chlěba dźakowni być.

Kak drohotny chlěb być móže, nazhoničmy hakle prawje po poslednej wójnje. Lěhwo za čekancow Elsterhorst njebě jara zdalene, a wšědnje přichadźachu hlódni, předewšěm stari a dźeći, a prošachu wo kruch chlěba abo wo někotre bėrny. Z česćownoscju dopominam so hišće džens na našu mać, zo njeje ani jeničeho hlódneho, kotryž wo naše durje kľapaše a wo něšto k jědźi prošese, wotpokazała. Hišće džens mam nječiste swědomje, hdyž chlěb skotej dawam, a hdyž pomyslu na to, kelko chlěba so do wotpadkow mjeta, je mi zlě.

Hdyž běch šulske dźečo, dyrbjach na šćernišćach kľoski

zběrač. Kajke bě to napinace a wostudte džěło. Tola potom dopomnich so na radu: "Chlěb je Boží dar", a lěpje so mi džělaše. Tež pozdžišo, hdyž dyrbjach z wulkimi hrabjemi po ščernišću běhač, činjach to runje tak.

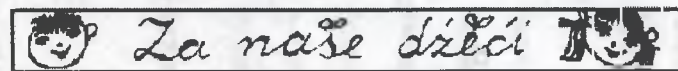
Hač k "Časej wulkich polow" so rola jara porjadnje wobdzělowaše. Hdyž bě symjo wusyte a rostlinki běchu wusadzane, zrunachu so z hrabjemi wuwroča a pyrowe korjenje so wutorhachu. Hdyž bě wšitko dokonjane, sčahny sej nan čapku, stykny ruce, pomodli so skrótko a stłóci z hrabjacy m předkom tři křiže do zemje. Tutón wobraz ženje njezabudu. Čłowjek je to swoje sčinił, a wšo dalje přewostaji so Božemu zohnowanju.

A hišće jedyn wobraz wostanje mi w pomjatu: Wowka přinješe z pincy pokrutu samopječeneho chlěba, wozmje wulki nóż do ruki, wočakuje nutrna chwilk, sčini na spodnim boku chlěba tři křiže a potom hakle jón nakraje. Njejsym ju při tutym džěle ženje rozpjersenu widzał.

Koždy króć, hdyž chlěb nakrawam, widžu tutón wobraz a činju runje tak. **Jan Kaspor**

Naše nowiny a časopisy před 100 lěta

Z Njezdašec. Zelenodubrawčan, kotryž je nas warnował, přezahe kuchinje k pječenu hawronječow twarič, je prawy měł. Hawrony su, prjedy hač su hnězdzič započale, z našeho rjaneho lěsneho doła zaso wučahnyłe. Někotři mudračcy chcedža wědžeć, zo su nas čor-

Spodziwny muž

Što žno by to činil! Hić něhdže, hdyž wěš, zo so ci tam zlě zeńdže.

Wěš dokładnje: Hdyž přinđžeš, budu přečelni a će jara witaja. Ale bórže budže hinak: Tyknu će do jastwa, dadža ci lědma něšto k jědži, budu će bič a skónčnje před sudnistwo stajić, hačrunjež docyla ničo zleho činil njejsy. A wěš dokładnje, zo ci ničoť pomhač njebudže. Samo přečeljo, wo kotrychž sy sej my-

slit, zo móžeš so na nich spušćić, će wopušća. Nichtó tebi njepomha, sy cyle sam we wulkej nuzy.

By so něčto dobrowólne do tajkeho stracha podať? Rozumny čłowjek nic. A tola je to jedyn činil: młody muž z mjenom Jezus. Wón džěše do stolicy kraja, do Jerusalema, dokładnje wědžo, zo so jemu tam zlě zeńdže.

Wumoluj deleka wobraz a wěš, kak su jeho do Jerusalema witali. Přemysluj, što je so tam dale z nim stało.

Swět so dale wjerći

Tak druhdy młódzina praji, hdyž starši wo něčim wuchwalujo rěča, štož je za jich čas z wašnjom było. A woprawdže: Štož so džensa ludžom lubi, móže so hižo jutře jako zastarske wobhladować. Po mojim měnjenju je to najlěpje na polu mody a hudžby spóznać. Ale nic jenož tam! Naši prjedownicy na přikład lubowachu postawu, kiž so mjenowaše "Žohnowacy Chrystus". We tójšto bydlenjach wona steješe a na

mnohich wobrazach so wona jewješe. Original tuteje postawy steji w žónskej cyrkwi w Kopenhagenje a je wot Bertela Thorwaldsena.

Thorwaldsen narodži so 13. abo 19. nazymnika 1768 abo 1770 w Kopenhagenje. Dokładny datum drje njeje znaty, hewak drje njebychu so we wšelakich spisach wšelake ličby podali. Hižo jako 11lětny přińdže Thorwaldsen na wumělsku akademiju a jako 17lětny dósta za swoje džěla přenje wuznamjenjenje. Thorwaldsen je mjez druhim wjele pomnikow a rownych kamjenjow zhotowił. Wysoko čescěny wón 24. nalětnika 1844, potajkim před 150 lěta, w Kopenhagenje zemře. Dwě léce pozdžišo so w Kopenhagenje wosebity muzej za Thorwaldsenowe twórby wuhotowa. Ale džensa drje mnohim mjeno Bertel Thorwaldsen wjac znate njeje.

Podobnje je to z druhim wumělcem, kotryž je so před 200 lěta, a to 26. nalětnika 1794, w Lipsku narodžił. Ja měnju Juliusa Schnorra z Carolsfelda. Wón je wosebje scěnowe móly k powěsći wo Nibelungach a k stawiznam němskeho kejžorstwa stworił. Pola ewangeliskich křesćanow pak běše wosebje znaty přez swoju wobrazowu bibliju. Wón je za to 240 wobrazow stworił. Sym jónu tajku bibliju z mólbami Schnorra z Carolsfelda widzał. Džensa drje jeho wobrazy wjac k najmodernišim njeliča. Tola tutón moler, kiž je 24. różownika 1872 w Drježdžanach zemřeł, je sej, runje kaž Thorwaldsen, spominanje zaslužił. **S. Albert**

Dr. phil. Bohumila Šretrová

1905 - 1994

Pobožna ewangelska spisowacelka w Praze bě nam z cyłej wutrobu přichilena. Rady praješe: Ja sym so do serbskeje Łužicy zalubowała.

Ze swojim wustojnym pjerom je našu literaturu wo wjele wobohačila.

Jeje kniha "Herta" powěda nam žiwjenje serbskeje basnjerki, šwalče w Budyšinje, Herty Wićazec.

"Chcu domoj" je wobšěrný biografiski roman wo Barčečiškim.

"Požconka na česc" nam rjenje předstaja Handrija Zejlerja. Spisowacelka sama praji: Napsala sym roman ze sprawnego wobdziwanja, ze sprawnego čescowanja a ze sprawnje lubosće k wulkemu basnikaj tež z lubosće k tym, za kotrychž je wón předwěšm postajena, z lubosće k serbskej młódzinje.

"Kwěćel wrjosa" česci našeho wótčince Jana Radyserba Wjelu.

"Pětr a Hańža", měnjenaj staj ludowaj basnikaj Pětr Młónk w Džiwoćicach a Hańža Budarjowa w Mortkowje.

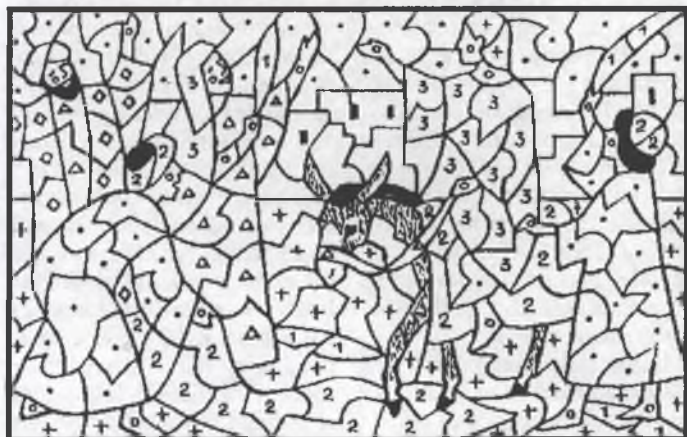
"Tajne dopomjenki". Tu so nam powěda žiwjenje žurnalista Jana Bohuchwała Dejki.

"Michał z Bělsec" je znaty, tež we wukraju znaty přirodospytnik Michał Rostok, wučer w Drječínje pola Huski.

Bohumila Šretrová je dokumenty wo mjenowanych Serbach dokładnje přestudowała. Tak maja jeje romany historisku a tež spisowacelsku hódnotu. Spisane su w českej rěči. Wulki džěl z nich přeloži Anton Nawka do serbsčiny. **G.W.**

Nětko jej hižo njemóžu pisać

swojej lubej sulskej towaršce Edelgard Schöning z Milkec, wo kotrejež smjerći w februarskim čísle "Pomhaj Bóh" čitach. Sym knjezej superintendenty Wirthej džakowna za čestne wopominanje jeho něhdyšeje wosadneje. Hewak bych drje lědma zhonila, zo je Edelgard, z kotrež sym po wójnje w Radworju poslednje lěta do rjadownje chodžiła, po 38lě-

Wumoluj pola z dypkom módre, z křižikom brune, z rynku rózjojte, z ličbu 1 zelene. Za tamne znamjeska móžeš sej barby sam wuzwolić

Ważne schadzowanje

Dnja 15. 1. 1994 schadzowaše so na Michałskej farje w Budyšinje zwjazkowa zhromadźizna serbskich ewangeliskich wosadow. Dla chorosće knj. sup. Alberta bě so nazymske zenđženje na wulki róz k wotstorčiło. Nahladna ličba zastupjerow ze wšelakich wosadow bě so zešla.

Po krótkim bibliskim rozpočinanju přednjese knj. sup. Albert rozprawy wo serbskim ewangeliskim cyrkwiskim žiwjenju zašłego lěta. Poda k tomu přehlad wo serbskich Božich službach w jednotliwych wosadach. Wosadne serbske popołdnja wotměwaju so předewšěm w pruskim dželu Łužicy a we wěstych wotstawkach tež w Drježdźanach. Dale wozjewi, zo je so knj. farar Malink-Hrodzišćanski wuzwolił za fararja wosady swj. Pětra a so tohodla w běhu lěta do Budyšina přesydlil. Kubłanski dzeń budže tež lětsa zaso na Hornčerskej hasy w Budyšinje.

K načatym prašenjam přizamkny so žiwa a wěcowna diskusija. Tuta swědčeše wo zamotwitej starosći, ale tež wo krutej woli do džela na wšěch polach serbskeho cyrkwiskeho žiwjenja. Do njeho měli so tež lajkowo sylnišo zapřijeć a wuše styki k skupinje delnjoserbska namša nawjazać. Wšelake prašenja maja so we woběrkowu dale wobjednać.

Dale rěčeše so tež wo přihotach na serbski cyrkwinski dzeń, kiž budže 18. do 19. 6. 1994 w Njeswačidle. Br. H. Wirth přeprošowaše mjez druhim na filmowy wječor dnja 31. 1. 94 na Michałskej farje, hdžež ma so tež wo přichodnej

jězbje Serbskeho busa jednać.

Na kóncu skedźbni br. dr. Hermann na trěbnosć sobustawstwa ewangeliskich Serbow w Spěchowanskim towarstwie serbskeho gymnazija. **Grofa**

K česći Zejlerja a Smolerja

Dnja 18. 1. 1994 zetkachu so wjac hač 30 Serbow a Němcow we Łazu, zo bychu wuradźowali wo wutwarje stareje Łazowskeje šule podla cyrkwyje na muzealne wopomnišćo za našeho wulkeho basnika a załožerja serbskeje narodnej literatury Handrija Zejlerja a za Jana Arnošta Smolerja, kotryž běše wodźaca wosobina serbskeho narodneho hibanja. Handrij Zejler skutkowaše wot 1835 do 1872 jako farar we Łazu, nan Jana Arnošta Smolerja běše wot 1821 do 1848 wučer we Łazu, tak zo Jan Arnošt Smoler džěl swojich džěcacych lět we Łazu přebywaše. Na załožerskej zhromadźiznje zapisachu so sydomnaće Serbow a Němcow jako załožitelscy člonoj spěchowanskeho towarstwa za zetkanišćo "Dom Zejlerja a Smolerja" we Łazu. Za předsydu bu wuzwolony komponist Jan Pawoł Nagel ze Złyčina.

Wšitkim prócowarjam přejemy, zo by so jich předewzaće derje radžiło a tutón dom by zetkanišćo Serbow, Němcow a tež wukrajnikow, zo bychu žiwjenje serbskeho luda něhdy a tež džensa zeznali.

M. Cyžowa

Bratrowska cyrkej ze 165 000 sobustawami

Ewangeliskej cyrkwi Čěskich bratrow přisłušeše 1. januara 1993 w 264 wosadach 165 398 zapisanych člonow. 55 wosadow w 13 cyrkwiskich wobwodach je tuchwilu bjez fararja. Tute ličby podawa spočatk decembra wozjewjena rozprawa 28. synody wot 20. do 23. oktobra.

Tuta cyrkej ma 186 fararjow a 46 fararkow kaž tež něhdze 500 dalšich hłownohamtskich sobudželaćerjow, z nich 388 we wobłuku diakonije a 25 w cyrkwiskim wjednistwje. Kemši chodźi přerěznje 15 060

ludźi, to je někak džewjeć procentow sobustawow. Na Božim wotkazanju wobdžěli so trochu mjenje ludźi. Po tutej rozprawje wukrći so w lěće 1992 194 dorosćenych a 1 008 džěci. 649 młodostnych daše so konfirměrować. Wot 295 cyrkwiskich wěrowanjow bě 191 po nabožinje měšanych. **IDL**

Prěni króć spěwarske w słowakšćinje

Słowaska ewangeliska cyrkej A. B. ma wot spočatka noweho cyrkwiskeho lěta nowe spěwarske. Wone su přěni króć słowakske město dotalnych čěskich. Tute wužiwachu so dlěje hač 50 lět, někotre džěle běchu samo starše hač 150 lět.

Tute spěwarske zawjedźechu so za 300 000 sobustawow tuteje cyrkwyje po cyłym kraju

ze swjatočnymi kemšemi 1. adwentsku njeđzelu w Bratislawje, na kotrychž so generalny biskop Pavel Uhorskaj kaž tež biskopja wuchodneho a zapadneho distrikta wobdžělichu. Hosćo běchu zastupjerjo Gustava Adolffoweho skutka, Martina Lutheroweho zwjazka a VELKD, kotrež běchu k financowanju přinošowali. Z pomocu finskeje cyrkwyje bě so papjera wobstarala.

Ze zawjedženjom nowych spěwarskich je zdžela wobnowjenje liturgije zwjazane, štož pak wšitcy ewangelscy křesćenjo kraja njerozumja. Samsne přitřechi tež po powěsćach z Bratislawy na wuběr spěwow a jich hudźbne wobdžělanje. Partitury su za zwjetša lajskich organistow přečezke. Swjatočne kemše přenjesa słowaska telewizija za cyły kraj originalnje.

IDL

Přeprošujemy

6. 3. - 3. njeđzela w póstnym času

8.30 hodź. kemše w Minakale (Feustel)

10.00 hodź. kemše z Božim wotkazanjom w Budyšinje na Michałskej (Albert)

w samsnym času Boža služba za džěci

11.45 hodź. nutrnosć w rozhłosu

13.30 hodź. kemše w Budestecach (Albert)

19. 3. - sobota

14.00 hodź. wosadne popołdnjo w Drježdźanach

20. 3. - 5. njeđzela w póstnym času

8.30 hodź. kemše z Božim wotkazanjom w Poršicach (Malink)

9.30 hodź. kemše w Slepom (Albert)

10.00 hodź. kemše w Hrodzišću (Malink)

11.45 hodź. nutrnosć w rozhłosu

14.00 hodź. kemše we Wojerecach (Albert)

27. 3. - 6. njeđzela w póstnym času

10.30 hodź. kemše w Hodžiju (Albert)

1. 4. - Čichi pjatk

11.45 hodź. nutrnosć w rozhłosu

14.30 hodź. kemše z Božim wotkazanjom w Budyšinje w Michałskej (Albert)
w samsnym času Boža služba za džěci

3. 4. - 1. dzeń jutrow

13.30 hodź. kemše z Božim wotkazanjom w Budestecach (Albert)

4. 4. - 2. dzeń jutrow

11.45 hodź. nutrnosć w rozhłosu

14.00 hodź. kemše w Hrodzišću (Malink)

Pomhaj Bóh, časopis ewangeliskich Serbow. Rjaduje Konwent serbskich ewangeliskich duchownych. - Ludowe nakładnistwo Domowina t.z.w.r., Sukelniska 27, 02625 Budyšin. Redaktor a skazanki: sup. Siegfried Albert, Serbski kěrchow, 02625 Budyšin, tel. 4 22 01. - Sadźba: Serbske Nowiny Budyšin, čišć: Serbska čišćernja t.z.w.r. w Budyšinje. - Wuchadźa jónkróć za měsac. Přinoški a dary na konto: Sorbische evangelische Superintendentur Bautzen, Nr. 30 000 110, Kreissparkasse Bautzen, BLZ 850 549 62